

วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
THAMMASAT LAW JOURNAL

ชื่อเรื่อง: คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 (การหมิ่นประมาทที่ไม่อาจถูกลงโทษได้ในคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ)

ชื่อผู้แต่ง: ดิศรณ์ ลิขิตวิทย์วาท

การอ้างอิงที่แนะนำ: ดิศรณ์ ลิขิตวิทย์วาท, 'คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 (การหมิ่นประมาทที่ไม่อาจถูกลงโทษได้ในคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ)' (2565) 3 วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 841.

ผู้สนับสนุนหลัก

CHANDLER MHM

SATYAPON
& PARTNERS

THAILAND Intellectual Property Law Firm

Tax and Legal Counsellors

Seri Manop & Doyle

ผู้สนับสนุนร่วม

SAIJO DENKI

WEERAWONG C&P
WEERAWONG, CHENNAI & PARTNERS LTD.

CSBC
LAW OFFICES
www.csbc.law.com

โครงการวารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทร. 02 613 2169 อีเมล tu.lawjournal@tu.ac.th

ฎีกาวิเคราะห์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561
(การหมิ่นประมาทที่ไม่อาจถูกลงโทษได้
ในคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ)

Supreme Court Decision No. 4748/2561
(The Defamation that Cannot Be Punished
in Lèse-Majesté Cases)

ดิศรณ์ ลิขิตวิทย์าวุฒิ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Disorn Likhitwitayawuid

Lecturer, Faculty of Law, Thammasat University

1. ข้อความเบื้องต้น

แม้การหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ อันเป็นความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112¹ จะยอมเป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326²

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 บัญญัติว่า ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี.

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

อยู่ในตัวเองก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพได้ถูกกำหนดให้เป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน” ซึ่งต่างจากความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาที่ถูกกำหนดให้เป็น “ความผิดต่อส่วนตัว (ความผิดอันยอมความได้)”³ เงื่อนไขในการดำเนินคดีอาญาของฐานความผิดอาญาทั้งสองฐานตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินคดีความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพที่ไม่สามารถลงโทษจำเลย ตามมาตรา 112 ด้วยเหตุที่การกระทำของจำเลยไม่ครบองค์ประกอบความผิดของบทบัญญัติเฉพาะ ดังกล่าวนั้น จึงไม่อาจส่งผลให้มีการดำเนินคดีเพื่อลงโทษจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาท บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 326 ที่เป็นบททั่วไปแทนที่ได้ในทุกกรณี เนื่องจากศาลจะต้องพิจารณา ให้ถี่ถ้วนเสียก่อน ว่าเงื่อนไขการดำเนินคดีอาญาสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ตามมาตรา 326 นั้น ได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์มาก่อนแล้วหรือไม่ ทั้งในทางสารบัญญัติ และวิธีบัญญัติ กล่าวคือ หากเงื่อนไขการดำเนินคดีสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดานั้น ได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์มาตั้งแต่แรกกระบวนการยุติธรรมของรัฐก็จะมีอำนาจ ในการดำเนินคดีตลอดจนพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวแทนที่ความผิด ฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพตามที่โจทก์บรรยายฟ้องได้ แต่ในทางกลับกันหากการปฏิบัติตามเงื่อนไข การดำเนินคดีสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดานั้นขาดตกบกพร่องไปแล้วเสียตั้งแต่แรก กระบวนการยุติธรรมของรัฐก็ย่อมไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีกับจำเลยและจะต้องยุติคดีโดยทันที

ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติแล้ว กระบวนการยุติธรรมของรัฐนั้นหาได้วินิจฉัยเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านั้น อย่างถี่ถ้วนไม่ หากแต่กลับเพิกเฉย มองข้ามข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับเงื่อนไขการดำเนินคดีไปอย่าง น่าประหลาดใจ และตั้งต้นดำเนินคดีกับจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาทดแทน ความล้มเหลวในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย จนนำไปสู่ ข้อสังเกตต่าง ๆ ถึงความผิดปกติในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกรณี ปัญหาดังกล่าวนี้นักเขียนจะได้ทำการอธิบายผ่านคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 โดยจะได้นำเสนอ คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเต็มและทำการวิเคราะห์ต่อไป

2. คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเต็ม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่นำมาแสดงในส่วนนี้เป็นคำพิพากษาฉบับเต็ม ที่มีการเน้นข้อความสำคัญ โดยผู้เขียน โดยความในคำพิพากษามีดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ

โจทก์

นายวุฒินันท์ เจริญศิริเดชา

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ ต่อพระราชินี ต่อรัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์ หมิ่นประมาท

³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 บัญญัติว่า ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้.

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษา

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ลงวันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2560

ศาลฎีกา รับวันที่ 16 เดือน มกราคม พุทธศักราช 2561

โจทก์ฟ้องว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์รัชทายาท และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ อดีตพระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร องค์รัชทายาท และทรงเป็นพระราชมารดาในพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา องค์รัชทายาท เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2555 เวลากลางวัน จำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ จำเลยกล่าวหมิ่นประมาทใส่ความให้ร้ายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ ซึ่งเป็นองค์รัชทายาท ต่อหน้าพันธมิตรสมศักดิ์ ศรีมงคล ให้ทรงเสื่อมเสียพระเกียรติยศ และจำเลยกล่าววาจาหมิ่นประมาทใส่ความพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ซึ่งเป็นองค์รัชทายาท ต่อหน้าพันธมิตรสมศักดิ์ ให้ทรงเสื่อมเสียพระเกียรติยศ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เหตุทั้งหมดเกิดขึ้นที่ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 112, 326

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 จำคุกกระทงละ 1 ปี รวม 2 กระทง เป็นจำคุก 2 ปี ข้อหาอื่นให้ยก

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นฎีกา รับฟังเป็นที่ยุติว่า ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยใส่ความสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารีต่อพันธมิตรสมศักดิ์ ศรีมงคล และจำเลยใส่ความพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ต่อพันธมิตรสมศักดิ์อีก สำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์และจำเลยมิได้อุทธรณ์ คดีในความผิดดังกล่าวจึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ส่วนความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 นั้น ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษ

จำเลยว่ากระทำความผิดฐานนี้ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้อง โจทก์ฎีกา

ปัญหาตามฎีกาของโจทก์ในชั้นนี้มีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 หรือไม่ เห็นว่า ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 เป็นความผิดในภาค 2 ลักษณะ 1 ของประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ซึ่งพันตรีสมศักดิ์เป็นผู้กล่าวโทษให้ดำเนินคดีแก่จำเลยโดยชอบแล้ว แต่คดีไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดดังกล่าวได้เนื่องจากไม่ครบองค์ประกอบของความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 คดีเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว แต่อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยพูดใส่ความพระองค์ท่านทั้งสองจริง อันเป็นความผิดส่วนตัวฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 เมื่อความผิดทั้งสองฐานเป็นความผิดที่รวมการกระทำหลายอย่างซึ่งเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเองและมีผลกระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และความมั่นคงของรัฐซึ่งมีหน้าที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์และความมั่นคงของรัฐ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เช่นนี้ การกล่าวโทษในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไว้โดยชอบแล้ว จึงเท่ากับมีการสอบสวนโดยชอบในความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วย ดังนั้น เมื่อมีการสอบสวนความผิดทั้งสองฐานโดยชอบแล้ว โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องความผิดทั้งสองฐานและมีอำนาจลงโทษจำเลยฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

แต่อย่างไรก็ดี ขณะกระทำความผิดจำเลยมีอายุมากถึง 70 ปี นับว่าอยู่ในวัยชรา ซึ่งตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น ฉบับลงวันที่ 9 สิงหาคม 2559 ได้ลงความว่า จำเลยมีอาการเจ็บป่วยมีอาการเส้นเลือดในสมองแตก เป็นอาการอัมพาตไปครึ่งซีกทางด้านขวา ประกอบกับคำให้การพร้อมเอกสารแนบท้ายของจำเลย ปรากฏว่าจำเลยพร้อมครอบครัวได้ไปกล่าวขอพระราชทานอภัยโทษและเข้าร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติหลายครั้ง กับได้บริจาครถสามล้อเพื่อการบรรทุกให้แก่มูลนิธิชัยพัฒนา จำนวน 1 คัน มูลค่า 200,000 บาท ซึ่งยังแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เมื่อคำนึงถึงอายุ สุขภาพ สภาพความผิด และพฤติการณ์แห่งรูปคดีแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรปรานีเพื่อให้โอกาสจำเลยกลับตนเป็นพลเมืองดีและจักได้มีจิตสำนึกเทิดทูนพระมหากษัตริย์อันเป็นที่รักยิ่งต่อไป จึงให้รอการลงโทษจำคุกแก่จำเลย แต่เพื่อให้หลบจำ จึงให้ลงโทษปรับจำเลยอีกสถานหนึ่งด้วย

พิพากษากลับเป็นว่า จำเลยมีความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และให้ลงโทษปรับจำเลยกระหนละ 20,000 บาท รวม 2 กระหน ปรับ 40,000 บาท อีกสถานหนึ่ง และให้

รอกการลงโทษจำคุกไว้ 3 ปี นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยฟังตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30⁴

3. บทวิเคราะห์คำพิพากษา

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะได้ทำการวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 ต่อไป ทั้งนี้ โดยจะทำการวิเคราะห์ถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา

3.1 การดำเนินคดีของพนักงานอัยการ

เนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเต็มที่ผู้เขียนได้หยิบยกมานำเสนอนั้นได้ปรากฏถึงการบรรยายฟ้องคดีอาญาในการดำเนินคดีความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพและความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา กรณีดังกล่าวจึงมีข้อสังเกตดังนี้

1) พนักงานอัยการโจทก์ได้บรรยายฟ้องความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ โดยมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับสถานะการเป็น “องค์รัชทายาท” ที่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 เนื่องจากบุคคลที่สามารถอยู่ในสถานะดังกล่าวตามกฎหมายได้นั้น หมาย “พระบรมวงศานุวงศ์” ทุกพระองค์ไม่ หากมีได้แต่ “รัชทายาท (the crown prince)” ที่เป็น “มกุฎราชกุมาร” หรือ “มกุฎราชกุมารี” เพียงองค์หนึ่งองค์เดียวเท่านั้น⁵ กล่าวคือ เฉพาะแต่บุคคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สมมุติขึ้นเพื่อเป็นผู้สืบทอดราชบัลลังก์ตามกฎหมายเทียบเท่ากับว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. 2467 มาตรา 4⁶ ซึ่งวันที่จำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคือวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2555 นั้น บุคคลที่เป็นรัชทายาท คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว⁷ ที่ได้รับการสถาปนาโดยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515⁸ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตดา มาตุจฉาไม่ได้มีสถานะเป็น “รัชทายาท” ที่จะได้รับความคุ้มครองตามประมวล

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 (เน้นข้อความโดยผู้เขียน).

⁵ ทวีเกียรติ มินะนิษฐ และรณกรณ์ บุญมี, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและโทษ (พิมพ์ครั้งที่ 18, วิญญูชน 2564) 29.

⁶ กฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. 2467 มาตรา 4 บัญญัติว่า ศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในกฎมณเฑียรบาลนี้ ท่านว่าให้บรรยายไว้ดังต่อไปนี้ (1) “พระรัชทายาท” คือ เจ้านายเชื้อพระบรมราชวงศ์พระองค์ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สมมุติขึ้นเพื่อเป็นผู้ทรงสืบราชสันตติวงศ์สนองพระองค์ต่อไป.

⁷ ในขณะนั้น ทรงมีพระนามว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร.

⁸ ‘พระบรมราชโองการ ประกาศ สถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร’, ใน *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 89, ตอน 200 ก, ฉบับพิเศษ (28 ธันวาคม พ.ศ. 2515) 1.

กฎหมายอาญา มาตรา 112 หากแต่มีสถานะเป็นบุคคลใน “พระบรมวงศานุวงศ์” ที่ยังคงได้รับความคุ้มครองจากความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 เฉกเช่นบุคคลทั่วไปเพียงเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ การที่พนักงานอัยการบรรยายฟ้องว่าทั้งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ มีสถานะเป็นองค์รัชทายาท ทั้ง ๆ ที่ทั้งสองพระองค์มิได้มีสถานะเช่นนั้นจึงเป็นการบรรยายฟ้องที่ขาดความเข้าใจในองค์ประกอบความผิดของความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และเป็นการบรรยายฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 มาตั้งแต่แรกเนื่องจากบุคคลผู้ถูกหมิ่นประมาทไม่ได้มีสถานะเป็น “รัชทายาท” ที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าวนั่นเอง

2) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการฟ้องคดีของพนักงานอัยการได้ปรากฏต่อไปว่าได้มีการขอให้การลงโทษความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 มาด้วยดังนี้ จึงมีข้อสังเกตต่อไปว่าพนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินคดีความผิดดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดานั้นเป็นความผิดต่อส่วนตัว เพราะฉะนั้น การดำเนินคดีสำหรับฐานความผิดดังกล่าวจึงต้องผ่านเงื่อนไข “การร้องทุกข์”⁹ โดยผู้เสียหายที่ถูกหมิ่นประมาทเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วพนักงานสอบสวนก็จะไม่มีอำนาจสอบสวนฐานความผิดนี้¹⁰ หากยังคงฝ่าฝืนทำการสอบสวนต่อไปก็จะกลายเป็นการสอบสวนโดยปราศจากอำนาจ ซึ่งส่งผลให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจดำเนินคดี¹¹ เพราะเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เปรียบเสมือนกับไม่มีการสอบสวนมาก่อนเลย¹²

ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงนั้นไม่ได้ปรากฏว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการหมิ่นประมาทของจำเลยได้ดำเนินการร้องทุกข์ด้วยพระองค์เอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำการร้องทุกข์แต่อย่างใดเลย หากแต่เป็นพันตรีสมศักดิ์ซึ่งเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้เสียหายทำการ “กล่าวโทษ”¹³ ให้ดำเนินคดีแก่จำเลย ด้วยเหตุนี้ การสอบสวนความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาจึงได้ดำเนินไปโดยไม่ได้ผ่าน “การร้องทุกข์” ของผู้เสียหายซึ่งเป็นเงื่อนไขประการสำคัญในการดำเนินคดี

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(7) บัญญัติว่า “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ.

¹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 บัญญัติว่า พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ.

¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 120 บัญญัติว่า ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน.

¹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13990/2556.

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(8) บัญญัติว่า “คำกล่าวโทษ” หมายความว่า การที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น.

การสอบสวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ในคดีนี้จึงเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องความผิดดังกล่าว ผู้เขียนจึงไม่เห็นด้วยกับศาลฎีกาที่วินิจฉัยในคดีนี้ว่า “การกล่าวโทษในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไว้โดยชอบแล้ว จึงเท่ากับมีการสอบสวนโดยชอบในความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วย”¹⁴

อนึ่ง แม้ศาลฎีกาจะเคยได้ทำการวินิจฉัยและวางหลักไว้ว่า “เมื่อมีการสอบสวนผู้กระทำความผิดฐานหนึ่ง แต่ตามสภาพของข้อหาเห็นได้ว่ารวมถึงหรือเกี่ยวเนื่องกับฐานความผิดอื่นด้วยแล้ว ก็ถือว่ามี การสอบสวนในความผิดฐานอื่นนั้นด้วย”¹⁵ แต่หลักการดังกล่าวก็เป็นกรณีความผิดที่เกี่ยวเนื่องกันนั้นเป็นความผิดต่อแผ่นดิน¹⁶ ที่ไม่จำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขการร้องทุกข์ของผู้เสียหายมาก่อน การสอบสวน “ความผิดหลัก” ที่เป็นความผิดต่อแผ่นดินฐานหนึ่ง แล้วขยายไปถึง “ความผิดอื่น” ที่เป็นความผิดต่อแผ่นดินอีกฐานหนึ่งที่เกี่ยวเนื่องกันโดยไม่ผ่านขั้นตอนการร้องทุกข์จึงมีความสมเหตุสมผล ซึ่งแตกต่างจากคดีนี้ที่แม้ความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาจะมีความเกี่ยวเนื่องกับความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพก็จริง แต่เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพซึ่งเป็น “ความผิดหลัก” นั้นมีสถานะเป็นความผิดต่อแผ่นดิน ส่วนความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาซึ่งเป็น “ความผิดอื่น” มีสถานะเป็นความผิดต่อส่วนตัว ผู้เขียนจึงเห็นว่าหลักการดังกล่าวนี้ไม่อาจนำมาเทียบเคียงเพื่อปรับใช้กับคดีนี้ได้ โดยทั้งนี้ ความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดายังคงต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการร้องทุกข์โดยผู้เสียหาย เพราะกฎหมายประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายโดยเฉพาะ การดำเนินคดีอาญาสำหรับความผิดฐานดังกล่าวจึงต้องขึ้นอยู่กับการเจตจำนงของผู้เสียหายเป็นสำคัญ¹⁷ เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นมีคุณธรรมทางกฎหมายในการคุ้มครองเกียรติยศและชื่อเสียงของผู้เสียหาย ซึ่งเป็นคุณธรรมทางกฎหมายส่วนตัวโดยแท้¹⁸ เมื่อการดำเนินคดีอาญาย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของผู้เสียหายแล้ว ผู้เสียหายก็ย่อมมีสิทธิเลือกที่จะทอนึ่งเฉยหรือเลือกที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมต่อไป¹⁹ การที่รัฐดำเนินคดีความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว โดยผลการตามอำเภอใจ และเพิกเฉยเงื่อนไขการร้องทุกข์ตามกฎหมายเช่นนี้จึงเป็นการก้าวก่ายสิทธิดังกล่าวของผู้เสียหาย และยิ่งก่อให้เกิดประเด็นปัญหาต่อไปถึงขั้นพิจารณาพิพากษาที่ผู้เขียนจะได้ทำการอธิบายต่อไปอีกด้วย

¹⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 (เน้นข้อความโดยผู้เขียน).

¹⁵ คณิง ภาไชย, *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 7, โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2545) 326.

¹⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3759/2550.

¹⁷ กุณทสุติ อรุณสุตา, ‘แนววินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2563) 138.

¹⁸ คณิต ณ นคร, *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 3, วิทยุชน 2551) 49.

¹⁹ พชร ฐานนตุลย์, “การสอบสวนคดีความผิดอันยอมความได้ก่อนมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ” (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2554) 14.

3.2 การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา

ศาลฎีกาได้ยืนยันว่า แม้การกระทำของจำเลยจะไม่ใช่ความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพก็ตาม แต่เมื่อการกระทำของจำเลยยังคงครอบคลุมความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ซึ่งเป็นลักษณะการกระทำรูปแบบหนึ่งของมาตรา 112 แล้วเมื่อมีการกล่าวโทษและสอบสวนคดีมาตรา 112 โดยชอบจึงเท่ากับมีการสอบสวนโดยชอบในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาตามไปด้วย พนักงานอัยการโจทก์จึงยังคงมีอำนาจฟ้องความผิดตามมาตรา 326 อันส่งผลให้ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยในฐานความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาทดแทนการดำเนินคดีความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพที่ล้มเหลว

ในประเด็นดังกล่าวผู้เขียนมีข้อสังเกตดังนี้

1) ในประเด็นความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนั้น แม้ศาลฎีกาจะได้กล่าวสรุปถึงการกระทำของจำเลยที่ไม่ครอบคลุมความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นอีกครั้งหนึ่งก็ตาม แต่ศาลฎีกาก็ไม่ได้มีการอธิบายให้ชัดแจ้งปรากฏต่อสาธารณะแต่อย่างใดเลยว่าการขาดองค์ประกอบความผิดดังกล่าวนั้นเป็นการขาดองค์ประกอบความผิดในส่วนใด อย่างไร เพราะเหตุใด หากแต่ละวันการให้เหตุผลรายละเอียดในส่วนนี้ไว้ โดยทั้งนี้แม้ศาลฎีกาจะมีหน้าที่แต่เพียงการให้เหตุผลในประเด็นปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่วินิจฉัยในชั้นฎีกา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 186²⁰ ประกอบมาตรา 215²¹ ประกอบมาตรา 225²² ก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกานั้นเป็นคำพิพากษาที่ได้มีการเผยแพร่สู่สาธารณะต่อประชาชนที่สามารถเข้าถึงเพื่อศึกษาการให้เหตุผล แนวทางการปรับใช้กฎหมาย ตลอดจนการหาคำตอบในประเด็นปัญหากฎหมายต่าง ๆ ที่มีการถกเถียงกัน ซึ่งแตกต่างจากคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่โดยปกติแล้วจะไม่ได้มีการจัดให้มีการเปิดเผยเป็นการทั่วไป องค์กรตุลาการจึงเสียโอกาสในการยืนยันถึงขอบเขตในการปรับใช้ความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าวที่มักเป็นประเด็นถกเถียงอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งการละเว้นการให้เหตุผลในส่วนนี้เมื่อมีการพิพากษายกฟ้องในข้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพเพราะขาดองค์ประกอบความผิดนั้น ไม่เพียงปรากฏแต่เฉพาะในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้เท่านั้น หากแต่ยังปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับอื่นอีกด้วย²³

²⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 186(6) บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย ... (6) เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย...

²¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 215 บัญญัติว่า นอกจากที่บัญญัติมาแล้ว ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาและว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งศาลชั้นต้น มาบังคับในชั้นศาลอุทธรณ์ด้วยโดยอนุโลม.

²² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 225 บัญญัติว่า ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยว่าด้วยการพิจารณาและว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งศาลอุทธรณ์ มาบังคับในชั้นฎีกาโดยอนุโลม เว้นแต่ห้ามมิให้ทำความเห็นแย้ง.

²³ ดิเรก ลิขิตวิทย์วุฒิ, 'คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3998/2563 (ปัญหาการดำเนินคดีอาญารณการช่มชื่นใจผู้อื่นโดยแอบอ้างความสัมพันธ์กับบุคคลในราชสำนัก)' (2564) 4 วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 679, 680-683.

อย่างไรก็ตาม แม้ศาลฎีกาจะไม่ได้กล่าวไว้โดยชัดแจ้งถึงรายละเอียดขององค์ประกอบความผิดที่ขาดหายไป แต่เนื่องจากศาลฎีกายังคงยืนยันว่าการกระทำของจำเลยนั้นเป็นการหมิ่นประมาทที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 แล้วก็จะคงหลงเหลือแต่เพียงข้อพิจารณาถึงสถานะของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิจารณาตามและผู้เขียนได้อธิบายไว้ในข้างต้นแล้วก็จะสามารถเข้าใจได้ว่า เป็นการขาดองค์ประกอบความผิดด้วยเหตุที่ผู้ถูกหมิ่นประมาทไม่ใช่บุคคลที่อยู่ในสถานะพิเศษที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 112 นั้นเอง ด้วยเหตุนี้ คำพิพากษาศาลฎีกานี้จึงสามารถเป็นคำพิพากษาที่ยืนยันอย่างเป็นทางการได้ว่าขอบเขตของ “รัชทายาท” ตามมาตรา 112 นั้นมีเพียงแต่ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สืบทอดราชบัลลังก์เพียงแต่พระองค์เดียวเท่านั้น ไม่ได้หมายถึง “พระบรมวงศานุวงศ์” ที่มีอยู่หลายพระองค์

2) ถึงแม้ศาลจะยังยืนยันกรานต่อไปอีกว่าพนักงานอัยการยังคงมีอำนาจฟ้องในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แล้วตั้งต้นที่จะพิจารณาคดีต่อไปเพื่อลงโทษจำเลย โดยให้เหตุผลว่า “ความผิดทั้งสองฐานเป็นความผิดที่รวมการกระทำหลายอย่าง ซึ่งเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง”²⁴ (ความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาได้ถูกรวมอยู่ในความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ) อันเป็นการกล่าวอ้างเหตุผลเพื่ออาศัยอำนาจลงโทษตามถ้อยคำในบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้าย²⁵ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นให้อำนาจศาลในการลงโทษจำเลยได้ แม้ความผิดอาญาที่ศาลพิจารณาได้ความจะแตกต่างจากความผิดอาญาตามฟ้องของโจทก์ก็ตาม แต่ศาลก็ไม่สามารถอาศัยอำนาจดังกล่าวลงโทษจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาทดแทนความล้มเหลวในการดำเนินคดีความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพได้อยู่ที่นั่น

ทั้งนี้ เพราะแม้ว่าความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนั้นจะได้อำนาจการหมิ่นประมาทเอาไว้ ซึ่งทำให้การหมิ่นพระบรมเดชานุภาพเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาอยู่ในตัวเองตามที่ศาลฎีกาได้อธิบายไว้ก็จริง แต่เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาที่ศาลพิจารณาได้ความในตอนสุดท้ายนั้นเป็นความผิดต่อส่วนตัว เพราะฉะนั้น อำนาจในการลงโทษของศาลจึงยังคงต้องอยู่ภายใต้การปฏิบัติตามเงื่อนไขการร้องทุกข์ของผู้เสียหายมาก่อน²⁶ กล่าวคือ ศาลจะลงโทษจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้ายได้ ก็ต่อเมื่อได้ปรากฏว่าผู้เสียหายได้ทำการร้องทุกข์ความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาไว้แล้วตั้งแต่แรก ซึ่งหลักการ

²⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 (เน้นข้อความโดยผู้เขียน).

²⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้าย บัญญัติว่า ...ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่อย่างใดอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้.

²⁶ ธานิศ เกศพิทักษ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 3-4 (มาตรา 157-245) (พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ 2554) 502.

ดังกล่าวนี้ไม่เพียงปรากฏแต่ในทางตำราทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังได้มีการยืนยันด้วยคำพิพากษาของศาลฎีกาที่วางหลักบรรทัดฐานเอาไว้เองในอดีตอย่างชัดเจนอีกด้วย²⁷

เมื่อข้อเท็จจริงไม่ได้ปรากฏว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทของจำเลยได้ทำการร้องทุกข์ด้วยพระองค์เอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำการร้องทุกข์แต่อย่างใด หากแต่เป็นพันธมิตรสมศักดิ์ซึ่งเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้เสียหายทำการกล่าวโทษแก่จำเลยในความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ การดำเนินคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ในคดีนี้จึงไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามกฎหมายในการดำเนินคดีกรณีความผิดต่อส่วนตัวให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ศาลจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้าย ลงโทษจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาทดแทนความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพได้ และจะต้องพิพากษายกฟ้องโจทก์

4. บทส่งท้าย

จากการวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอข้างต้นนี้ ผู้เขียนเห็นว่าการลงโทษจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ทดแทนความล้มเหลวในการดำเนินคดีความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4748/2561 นั้นไม่อาจกระทำได้เลย อีกทั้งยังเป็นการดำเนินคดีที่ปราศจากความชอบด้วยกฎหมายทั้งในทางสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ ซึ่งสะท้อนถึงความผิดปกติของกระบวนการยุติธรรมไทย ในกรณีที่เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องดำเนินคดีฐานความผิดดังกล่าวอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่มีการดำเนินคดีความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 เกิดขึ้น หลักกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยก็จะตกอยู่ในสภาวะ “ชะงักงัน” ไม่ถูกหยิบยกรนำมาบังคับใช้อย่างตรงไปตรงมาอยู่หลายครั้งหลายครา²⁸ อีกทั้งการให้เหตุผลในคำพิพากษาก็ยังขาดความกระจ่าง ความหนักแน่น และความละเอียดละออ ทั้ง ๆ ที่เป็นคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเต็ม ซึ่งนอกจากองค์กรของรัฐในกระบวนการยุติธรรมจะไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้องแล้ว ก็ยังได้ดำเนินการขัดแย้งกับหลักการบรรทัดฐานที่องค์กรของรัฐวางไว้เองอีกด้วย

ทั้งนี้ หากหน้าที่การสังคมของพนักงานอัยการ และการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลนั้น ไม่ได้มีการดำเนินการไปตามกฎหมายดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560²⁹ แล้ว

²⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4906/2543 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 16081-16083/2555.

²⁸ ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกา 6374/2556; ดูประกอบ สวตริ์ สุขศรี, ‘คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6374/2556 (พระมหากษัตริย์ที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 112)’ (2557) 1 วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 220, 220-231. และดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3998/2563; ดูประกอบ ดิสรณ์ ลิขิตวิทย์วุฒิ (เชิงอรธ 23) 679-691.

²⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 188 บัญญัติว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

สิทธิ เสรีภาพของประชาชนก็คงจะถูกทำลายลงไปพร้อม ๆ กับความสงบสุขของสังคม หน้าที่การรักษาความมั่นคงของรัฐตามรัฐธรรมนูญที่ศาลฎีกาได้กล่าวไว้ในคำพิพากษาฎีกาฉบับนี้ก็คงไม่อาจสำเร็จได้

ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

มาตรา 248 บัญญัติว่า องค์การอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้อั้วว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง.